

# विद्युत लोकपाल (मुंबई)

(विद्युत अधिनियम २००३ च्या कलम ४२(६) अंतर्गत)

अभिवेदन (Representation) क्रमांक ४० / २०२४

खोलीच्या भिंतीवरील मीटर कॅबीन इतरत्र हलविण्याबाबत

निवृत्ती भाऊसाहेब ठोसर ..... अपिलार्थी

विरुद्ध

अदानी इलेक्ट्रिसिटी मुंबई लिमिटेड (ए.ई.एम.एल.) ..... प्रतिवादी

उपस्थिती :-

अपिलार्थीतर्फे :-

निवृत्ती भाऊसाहेब ठोसर , प्रतिनिधी

प्रतिवादीतर्फे :-

१. मुत्तुंजय झा. उपमहाव्यवस्थापक, नोडल अधिकारी
२. अशोक बागवे, विभागिय अधिकारी
३. सचिन विचारे, सिनिअर मॅनेजर


कोरम :- वन्दना कृष्णा (भा.प्र.से. निवृत्त)

सुनावणी तारीख :- १ मार्च २०२४

आदेश पारित दिनांक :- २८ मार्च २०२४

आदेश

महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग (ग्राहक गाऱ्हाणे निवारण मंच व विद्युत लोकपाल) विनियम २०२० (ग्राहक गाऱ्हाणे विनियम २०२०) मधील विनियम १९.१ अन्वये ग्राहक गाऱ्हाणे निवारण मंच, अदानी


  
(Dilip Dumbre)  
Secretary  
Electricity Ombudsman Mumbai



इलेक्ट्रिसिटी मुंबई लिमिटेड (मंच) यांच्या दिनांक १५ नोव्हेंबर २०२३ रोजीच्या आदेशाविरुद्ध अपिलार्थीने सदरचे अभिवेदन दिनांक १२ जानेवारी २०२४ रोजी दाखल केले.

२. मंचाने दिनांक १५ नोव्हेंबर २०२३ रोजीच्या आदेशान्वये ग्राहकाची तक्रार नामंजूर केली.
३. अपिलार्थीने त्यांच्या निवेदनातील व दिनांक १ मार्च २०२४ रोजीच्या सुनावणीदरम्यान सादर केलेले प्रमुख मुद्दे खालील प्रमाणे.

- तक्रारदार अपिलार्थी, निवृत्ती भाऊसाहेब ठोसर हे राहणार बी १९३१, प्रियदर्शनी सहकारी गृहनिर्माण संस्था, दत्तात्रय चाळ, इंदिरानगर, घाटकोपर, मुंबई येथे घरगुती वीज जोडणी (क्र.१५२२९३९२९) धारक आहेत. त्यांनी त्यांच्या चाळीच्या घराच्या भिंतीवरील सार्वजनिक वीज मीटरची (२४ वीज मीटर) केबीन दुसऱ्या सुरक्षित जागी हलविण्याकरीता किंवा चाळीतील अन्य रहिवाश्यांचे मीटर प्रत्येक रहिवाश्यांच्या घराच्या भिंतीवर लावण्याबाबतची तक्रार प्रतिवादीकडे दिनांक २५ ऑक्टोबर २०१८ रोजी केली.
- वितरण परवानाधारक ग्राहकाच्या जागेत वीज पोहचवण्यासाठी येणारा विविध प्रकारचा खर्च ग्राहकांकडून 'स्थिर आकार' आणि 'इतर शुल्काच्या' स्वरूपात वसूल करतो.
- अपिलार्थीने विनंती केली. त्यांच्या घराच्या भिंतीवरील बाहेरील बाजूस सध्या बसविण्यात आलेले सर्व २४ मीटर, अश्या मीटरमधून ज्यांना वीज पुरवली जाते त्या ठिकाणी स्थलांतरित केले जावेत. अन्यथा, अपिलार्थीना त्यांच्या घराच्या भिंतीवर जे २४ मीटर लावण्यात आले आहेत त्याचे भाडे देण्यात यावे.
- तसेच सदर मीटर कधी बसविले, व ते मीटर बसविण्याची परवानगी कोणी दिली? इत्यादी बाबतच्या माहितीची मागणी केली .
- सदर तक्रारीस प्रतिवादीने दिनांक ५ नोव्हेंबर २०१८ रोजीच्या पत्रान्वये दिलेल्या उत्तराने समाधान झाले नाही; म्हणून अपिलार्थीने मंचाकडे दिनांक २४ ऑगस्ट २०२३ रोजी तक्रार दाखल केली. मंचाने सदर तक्रार दिनांक १५ नोव्हेंबर २०२३ रोजीच्या आदेशान्वये फेटाळली.
- अपिलार्थीने दिनांक १२ जानेवारी २०२४ रोजी माननीय विद्युत लोकपाल कार्यालयात तक्रार दाखल केली व खालीलप्रमाणे मागण्या केल्या:

  
(Dilip Dumbre)  
Secretary  
Electricity Ombudsman Mumbai



- त्यांच्या घराच्या भिंतीवरील बाहेरील बाजूस सध्या बसविण्यात आलेले सर्व २४ मीटर, अश्या मीटरमधून ज्यांना वीज पुरवली जाते त्या ठिकाणी स्थलांतरीत केले जावेत. अन्यथा त्यांच्या घराच्या भिंतीवर जे २४ मीटर लावण्यात आले आहेत त्याचे भाडे देण्यात यावे.
- सदर मीटर कधी बसविले, तसेच, सदर मीटर बसविण्याची परवानगी कोणी दिली? इत्यादीची माहिती देण्यात यावी.

४. प्रतिवादीने त्यांच्या निवेदनातील व दिनांक १ मार्च २०२४ रोजीच्या सुनावणीदरम्यान सादर केलेले प्रमुख मुद्दे खालील प्रमाणे.

- अपिलार्थी निवृत्ती भाऊसाहेब ठोसर, राहणार 'बी' १९३१, प्रियदर्शनी सहकारी गृहनिर्माण संस्था, दत्तात्रय चाळ, इंदिरानगर, घाटकोपर, मुंबई येथे घरगुती वीज जोडणी (क्र.१५२२९३९२९) धारक आहेत. अपिलार्थीने त्यांच्या घराच्या भिंतीवर बाहेरील बाजूस, सोसायटीच्या इतर रहिवाशांचे लावलेले २४ मीटरबाबत आक्षेप घेत प्रतिवादींकडे दिनांक २५ ऑक्टोबर २०१८ रोजी तक्रार दाखल केली होती. वितरण परवानाधारकांना त्यांच्या ग्राहकाच्या जागेत वीज पोहचवण्यासाठी विविध प्रकारे खर्च येत असतो, आणि असा खर्च जर ग्राहकांकडून 'स्थिर आकार' आणि 'इतर शुल्काच्या' स्वरूपात वसूल करतात तर मीटर बाबत जागेचे भाडे मला देण्यात यावे अशी अपिलार्थीने विनंती केली. तसेच, त्यांच्या घराच्या भिंतीवर बाहेरील बाजूस सध्या बसविण्यात आलेले सर्व २४ मीटर, ज्या ज्या खोलीत वीज पुरवली जाते, त्या त्या ठिकाणी स्थलांतरीत केले जावेत. अन्यथा, घराच्या भिंतीवर २४ मीटर लावण्यात आले आहेत, त्या २४ मीटरचे भाडे देण्यात यावे. सदर मीटर कधी बसविले, व ते बसविण्याची परवानगी कोणी दिली? इत्यादीची माहिती जाणून घ्यायची होती.
- प्रतिवादीने नमूद केले की, ग्राहक गाऱ्हाणे विनियम २०२० मधील विनियम ७.९ अन्वये सदर तक्रार ग्राह्य धरण्यायोग्य नाही. मीटर लावण्यासंबंधी काही तक्रार होती; तर ती मीटर लावतानाच मांडायला हवी होती. सदर स्थापित मीटर २० वर्षांपूर्वीचे आहेत. शिवाय अपिलार्थीची सदर तक्रार ही 'गाऱ्हाणे' या शब्दाच्या व्याख्येतही बसत नाही. ग्राहक गाऱ्हाणे विनियम २०२१ नुसार 'गाऱ्हाणे' ची व्याख्या खालीलप्रमाणे.

"'गाऱ्हाणे' म्हणजे वितरण परवानेधारकाने, परवाना, कंत्राट, करारान्वये किंवा विद्युत पुरवठा संहिता विनियमांतर्गत किंवा आयोगाने विनिर्दिष्ट केलेल्या वितरण परवानेधारकांच्या कृतीच्या मानकांच्या संबन्धात पार पाडण्याची हमी दिलेल्या कामगिरीचा दर्जा, स्वरूप, ती पार पाडण्याची पध्दत यामधील कोणताही दोष, अपूर्णता, त्रुटी किंवा अपुरेपणा; ज्यात इतर बाबींबरोबरच आयोगाने दिलेला

(Dilip Dumbre)  
Secretary  
Electricity Ombudsman Mumbai




कोणत्याही आदेश किंवा त्यांच्या अनुषंगाने करावयाची कोणतीही कृती याची पुर्तता न होण्याबाबतच्या गाऱ्हाण्यांचा समावेश होतो, जे मंच किंवा विद्युत लोकपालांच्या अधिकारक्षेत्राखाली येते, जसे असेल तसे; "

- चाळ परिसरात जागेची कमतरता व अरुंद रस्ते, तसेच, सुरक्षेचो बाब लक्षात घेऊन चाळीतील इतर रहिवाशांच्या सहमतीने एका सामायिक जागी मीटर लावले जातात; त्यामुळे त्या जागेचे भाडे देण्याची अपिलार्थीची मागणी निराधार आहे. सदर वीज जोडणी देण्याकरीता मीटर २० वर्षांपूर्वी लावले आहेत, यासंबंधी इतर कोणीही तक्रार केलेली नाही. अपिलार्थीनाच फक्त इतक्या वर्षांनंतर तक्रार दाखल कराविशी वाटली.
- प्रतिवादीने नमुद केले की, अपिलार्थीचा शेजाऱ्याशी वाद असल्याचे निदर्शनास येत. अपिलार्थीना घर विकत घेताना मीटरबाबतची परिस्थिती माहित होती, तेव्हा त्याबाबत त्याची कोणतीही तक्रार नव्हतो, आणि आता इतक्या वर्षांच्या कालावधीनंतर त्याबाबत तक्रार नोंदवावीशी वाटली हे सयुक्तिक वाटत नाही. सदर बाब पर्वीच्या घरमालकाच्या मदतीनेही त्यांना सोडविता आलो असतो.
- प्रतिवादीने नमुद केले की, अपिलार्थी, इतर ग्राहक यांनी एकमताने प्रतिवादीशी याबाबत संपर्क साधला तर प्रतिवादी वीज कायद्यातील तरतूदीनुसार योग्य ती कार्यवाही करतील. वीज जोडणी करीता सुयोग्य जागा उपलब्ध करून देणे ही सोसायटी सदस्यांची जबाबदारी आहे. सदर मुद्दा तक्रारीच्या व्याख्येत बसत नाही. ग्राहक गाऱ्हाणे विनियम २०२१ नुसार 'तक्रार' ची व्याख्या खालीलप्रमाणे.

*"तक्रार : तक्रार म्हणजे वितरण परवानाधारकाने दिलेल्या वीज पुरवठ्याच्या सेवेबाबत असमाधान व्यक्त करून ग्राहकाने केलेले निवेदन. "*

- प्रतिवादीने नमुद केले की, प्रतिवादीच्या कर्मचाऱ्यांनी सदर मीटर केबिन स्थलांतरीत करण्याबाबतची वस्तुस्थिती आणि प्रक्रियेबद्दल अपिलार्थीस वेळोवेळी समजावून सांगितले होते, तरीही त त्याबाबत नाखुषो दर्शवून प्रतिवादीस त्रास देत आहेत.
- मंचाने दिलेला आदेश हा दोन्ही पक्षांनी केलेल्या संपर्ण तथ्यांचा व सादर केलेल्या कागदपत्राचा विचार करून दिलेला आहे. तो कायम ठेवण्यात यावा, ही विनंती. प्रतिवादीने नमुद केले की, अपिलार्थीने कोणत्याही पुरेशा व सबळ कारणाशिवाय प्रतिवादीला त्रास देण्याच्या व

  
(Dilip Dumbre)  
Secretary  
Electricity Ombudsman Mumbai




न्यायप्राधिकरणाचा वेळ घालवण्याच्या हेतूनच सदर अभिवेदन दाखल केले आहे, त्यामुळे सदर तक्रार नाकारण्यात यावी ही विनंती.

### विश्लेषण व निर्णय

५. दोन्ही पक्षकारांचे म्हणणे ऐकण्यात आले व उपलब्ध कागदपत्रांचे अवलोकन करण्यात आले. उपलब्ध माहितीवरून असे दिसते की, अपिलार्थी श्री. निवृत्ती भाऊसाहेब ठोसर हे 'बी' १९३१, प्रियदर्शनी सहकारी गृहनिर्माण संस्था, दत्तात्रय चाळ, इंदिरानगर, घाटकोपर, मुंबई येथे सन २०२३ पासून राहत असून प्रतिवादी अदानी इलेक्ट्रिसिटी मुंबई लिमिटेडचे घरगुती ग्राहक (क्र.१५२२९३९२९) आहेत. सदरहू खोली अपिलार्थीनी दुसऱ्याकडून विकत घेतल्याचे निदर्शनात येते. अपिलार्थीनी मंचाकडे घरगुती ग्राहक क्र.१५२४९२९१७ याबाबत तक्रार केल्याचे दिसते. दोन्ही ग्राहक क्र. वेगवेगळे आहेत हे निदर्शनात येते.

६. अपिलार्थी यांनी त्यांच्या चाळीच्या घराच्या भिंतीवरील सार्वजनिक वीज मीटरची (२४ वीज मीटर) कॅबिन दुसऱ्या सुरक्षित जागी हलविण्याकरीता किंवा चाळीतील अन्य रहिवाश्यांचे मीटर प्रत्येक रहिवाश्यांच्या घराच्या भिंतीवर लावण्याबाबतचे अथवा मीटर कॅबिनचे भाडे देण्यात यावे याबाबतचे गाऱ्हाणे अभिवेदनात नमुद केले व सदर मीटर प्रतिवादीने कधी बसविले, व ते बसविण्याची परवानगी कोणी दिली? इत्यादीची माहिती विचारली.

७. प्रतिवादींनी नमुद केले की, चाळ परिसरात जागेची कमतरता तसेच अरुंद रस्ते, सुरक्षेची बाब लक्षात घेऊन चाळ मालकाने मीटर कॅबिनसाठी सदर खोलीच्या भिंतीवरील बाहेरील बाजूची जागा दिली. मुंबईत कोणत्याही चाळीतील मीटर साधारणतः वेगवेगळ्या जागी विखुरलेल्या पध्दतीने प्रत्येक खोलीच्या बाहेर लावले जात नाहीत, तर ते ज्या ठिकाणी चाळीची सोसायटी एकत्रितपणे निर्णय घेत, त्याच ठिकाणी मीटर कॅबिनमध्ये लावले जातात. नवीन वीज जोडणीच्या घटनास्थळीच्या भेटीनंतर प्राथमिक तपासणी केल्यानंतर त्या चाळीतील खोल्यांना नियमानुसार वीज पुरवठा देण्यात येतो. या चाळीची मीटर कॅबिन २० वर्षांहून अधिक काळ अस्तित्वात आहे, आणि मीटर बसविण्यात आल्यापासून सध्याची तक्रार वगळता इतर कोणाचीही तक्रार वा हरकत प्राप्त झाली नाही. अपिलार्थीनी त्यांची खोली अलीकडे विकत घेतली. विकत घेताना त्यांनी हा मुद्दा पुर्वीच्या घरमालकासमोर मांडला की नाही हे माहित नाही. आवश्यक पत्रिका पध्दतशीरपणे केल्यानंतर रितसरपणे वीज जोडणीवर नावात बदल करण्यात आला. ज्यावेळी मीटर

  
(Dilip Dumbre)  
Secretary  
Electricity Ombudsman Mumbai



कॅबिन बसविली तेव्हा अपिलार्थी हे त्या खोलीचे मालक नव्हते वा त्यांच्या नावे कोणतीही वीज जोडणी नव्हती. त्यामुळे अपिलार्थी हे प्रतिवादीचा त्यावेळी ग्राहक असल्याचा दावा करू शकत नाहीत.


ग्राहक गाऱ्हाणे विनियम २०२० च्या कलम २.१(इ) अंतर्गत 'गाऱ्हाणेची' व्याख्या खालीलप्रमाणे आहे.

"'गाऱ्हाणे' म्हणजे एखाद्या वितरण परवानेधारकाने, परवाना, कंत्राट, करारान्वये किंवा आयोगाने विनिर्दिष्ट केलेल्या वीज पुरवठा संहितेखाली किंवा वितरण परवानेधारकांच्या कामगिरीच्या मानकांच्या संदर्भात पार पाडण्यासाठी स्विकारलेल्या कामगिरीचा दर्जा, स्वरूप, ती पार पाडण्याची पध्दत यामधील कोणताही दोष, अपूर्णता, त्रुटी किंवा अपुरेपणा; ज्यात इतर बाबींबरोबरच (अ) जीवाला किंवा मालमत्तेला धोका ठरू शकणाऱ्या वितरण यंत्रणेची सुरक्षितता आणि (ब) आयोगाच्या कोणत्याही आदेशाचे पालन न करणे किंवा त्या अनुषंगाने करावयाची कोणतीही कार्यवाही, जी मंच किंवा विद्युत लोकपालांच्या जसे असेल तसे, अधिकारक्षेत्रात येत असेल, त्याबाबतचे गाऱ्हाणे, यांचा समावेश होतो."

तसेच वोज अधिनियम कायदा, २००३ मधील खंड १, कलम १५ नुसार 'ग्राहकाची' व्याख्या खालीलप्रमाणे आहे.

"'ग्राहक' याचा अर्थ असा की, या कायदानुसार अथवा त्या त्या वेळी अमलात असलेल्या इतर कोणत्याही अधिनियमानुसार ज्या इसमास त्याच्या स्वतःच्या वापराकरीता एखाद्या परवानाधारकाकडून अथवा सरकारकडून अथवा जनतेस वीज पुरवठा करण्याचा व्यवसाय करणाऱ्या इतर कोणत्याही इसमाकडून वीज पुरवठा करण्यात येतो अशी कोणतीही इसम, असा आहे व ज्या इसमाची परिवास्तू / जागा, एखाद्या परवानाधारकाच्या सरकारच्या अथवा यथास्थिती, अशा इतर इसमाच्या कामासह वीज मिळण्याच्या प्रयोजनाकरीता त्या त्या वेळी, संबधीत असेल अशा कोणत्याही इसमाचा समावेश होतो."

८. विज अधिनियम कायदा, २००३ प्रमाणे ग्राहकाची व्याख्या व ग्राहक गाऱ्हाणे विनियम २०२० गाऱ्हाणेच्या व्याख्येनुसार 'गाऱ्हाणेची' व्याख्या एकत्रीतपणे विचारात घेता ग्राहकाच्या वीज पुरवठा संहितेखाली किंवा वितरण परवानेधारकांच्या कामगिरीच्या मानकांच्या संदर्भात कोणताही दोष, अपूर्णता, त्रुटी किंवा अपुरेपणा; याबाबत गाऱ्हाणे नाही. सबब, त्यांची "त्यांच्या चाळीत मीटरची कॅबिन स्थलांतरीत करण्याबाबतची" तक्रार ही गाऱ्हाण्याच्या कक्षेत येत नाही. तसेच तक्रार निवारण यंत्रणेचा बहुमुल्य वेळ विनाकारण वाया घालविला याबाबत हे न्यायालय खेद्द व्यक्त करीत आहे. अपिलार्थींच अभिवेदन रु.२०००/-


  
(Dilip Dumbre)  
Secretary  
Electricity Ombudsman Mumbai



च्या कॉस्टसह निकाली काढण्यात येत आहे. अपिलार्थीना आदेशीत करण्यात येत आहे की, आकारण्यात आलेली रु.२०००/- रक्कम विद्युत लोकपाल यांच्या कार्यालयात हा आदेश पारित झाल्याच्या तारखेपासून दोन महिन्यांच्या आत जमा करावो.

९. अपिलार्थीचे गाहाणे नामंजूर करण्यात येत आहे व निकाली काढण्यात येत आहे.

सही/-  
वंदना कृष्णा  
विद्युत लोकपाल (मुंबई)

  
(Dilip Dumbre)  
Secretary  
Electricity Ombudsman Mumbai

